Duin- en Bollenstreek

OPBRENGSTEN PARTICIPATIETRAJECT

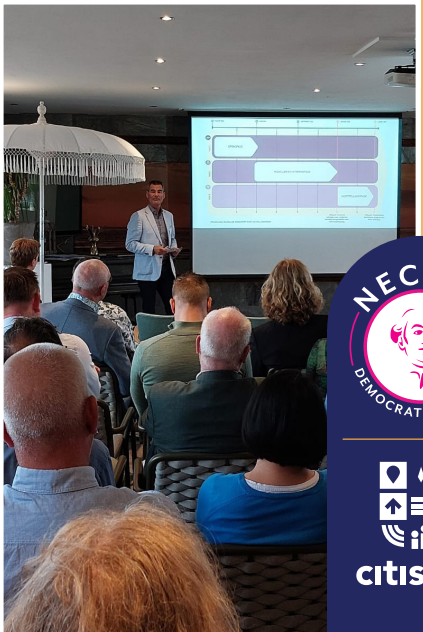
Programma Landelijk Gebied en Duurzame Greenport

INWONERS STAKEHOLDERS RAADSLEDEN COLLEGES B&W

De gemeenten Hillegom, Lisse, Noordwijk, Katwijk, en Teylingen zijn bezig met het opstellen van een programma voor een toekomstbestendig en vitaal landelijk gebied - met een duurzame greenport. In twee rondes van elk drie bijeenkomsten zijn tussen februari en oktober 2024 gesprekken georganiseerd met inwoners, stakeholders, raadsleden en de colleges van B en W. Ook hebben 2854 inwoners en 120 jongeren hun mening gegeven via een online vragenlijst.

Op de volgende pagina's hebben we schematisch weergegeven wat er door de verschillende betrokkenen en belanghebbenden is ingebracht in de verschillende rondes. U ziet hier verschillende perspectieven in één overzicht.

NECKER DEMOCRATIE MAAKJE

citisens

1

De eerste participatieronde vond plaats tijdens de ‘sponsfase’. In deze fase is er zo veel mogelijk inbreng vanuit verschillende perspectieven opgehaald. Er zijn gesprekken gevoerd met inwoners, andere belanghebbenden, raadsleden en burgemeesters en wethouders. Deelnemers werden bevraagd vanuit welke waarden zij de toekomst van het gebied willen benaderen en welke kansen en bedreigingen zij voor die waarden zien. De opbrengst van deze bijeenkomsten is door bureaus KuiperCompagnons en Necker geordend in vier denkrichtingen: business as usual, Duin- en Bollenstreek 2.0, veelzijdig gebruik van de ruimte en ontspannen regio. Deze denkrichtingen verschillen van elkaar wat betreft de houding (reactief en incrementeel versus proactief en systeemgericht) en de aanpak richting de toekomst (meebewegen met de natuur versus maximale inzet van technologie). Hieronder zijn de opbrengsten in samengevatte vorm weergegeven.

Opbrengst Participatieronde 1 | mei & juni

DOEL: waarden, kansen en bedreigingen ophalen voor de toekomst van het landelijk gebied.
WIE: drie aparte bijeenkomsten met de colleges, gemeenteraden en inwoners en stakeholders
RESULTAAT: de opbrengst is uitgewerkt in 4 mogelijke denkrichtingen:

WAARDE KANS BEDREIGING

BUSINESS AS USUAL	DUIN- EN BOLLENSTREEK 2.0 (later: Krachtige en vitale greenport)	VEELZIJDIG GEBRUIK VAN DE RUIMTE (later: Veelkleurige Duin- en Bollenstreek)	ONTSPANNEN REGIO (later: Natuurlijk duin- en parklandschap)
Vitale greenport			
Huidige ISG volstaat, vasthouden waar we aan begonnen zijn. Behoud van identiteit. Verhoogde regeldruk, te langzaam en vrijblijvend.	Technologische en economische innovatie. Een groene toekomst. Bollenareaal behouden. Schaalvergroting in het kleinschalige landschap.	Diversiteit van de verschillende functies in het gebied. Ruimte in regelgeving en maatwerk. Te veel ruimteclaims, verrommeling en onbenutte kennis.	Rentmeesterschap. Samenwerkende gemeenten als rentmeesters. Grootschalige woningbouw en ‘dwang’ van bovenaf.
Vitaal en beleefbaar landschap			
Cultuurhistorie als identiteit. Open landschap dankzij 2625 ha bollenteelt, zonder woningbouw. Verminderde kwaliteit door gebrek aan keuzes.	Ruimte voor investeringen, innovatie, kansen voor jeugd en ondernemers. Regiocertificering, energietransitie als kans voor financiering.	Solidariteit en een integrale benadering. Veelzijdigheid van het gebied, meervoudig ruimtegebruik. Verrommeling, er niet samen uitkomen.	Natuur en biodiversiteit, 10% groenblauwe dooradering. Een vitaal, levendig en gezond gebied. Leefbaarheid verbeteren met verbindingen. Kleinschalige, biologische bollenteelt.
Toekomstbestendig en robuust bodem- en watersysteem			
Verzilting, te veel water en klimaatverandering. Gebrek aan durf om keuzes te maken.	Gezondheid en (water) veiligheid garanderen. Innovatie, robots/drones, bufferzones. Wetgeving die geen ruimte biedt aan high-tech.	(Water)veiligheid garanderen. Veiliger waterlandschap trekt toerisme aan. Puzzelen om ruimte zonder echt keuzes te maken.	Duurzaam watersysteem. Karakteristiek landschap. Natuur-inclusief telen en klimaatadaptief bouwen. Economische belangen ondernemers.
Duurzaam energiesysteem			
Behoudendheid. Tekorten, netcongestie, blijven stilstaan.	Onafhankelijkheid. Geothermie, brede energiemix, restafvalstromen gebruiken, experimenteren en innoveren.	Pragmatisme, samenwerken. Energiezekerheid. Lokale opwek benutten. Ingehaald worden door de werkelijkheid.	Duurzaam, samenwerken met natuur, energiesysteem ten dienste van geluk en groen.

Versterken recreatie en toerisme			
Traditie hoog houden, behoud van en respect voor cultureel erfgoed. Seizoensdruk, massatoerisme. Slechte bereikbaarheid, infrastructuur niet op orde.	Avontuur, verrassen, creativiteit. Spacesector voor toerisme. Educatie over bollensector. Spreiden recreatiedruk over gebied. Regels die initiatieven beperken.	Gastvrijheid. (jaarrond) toerisme voor verschillende doelgroepen. Bereikbaarheid verbeteren. Niet willen kiezen. Grootschaligheid bedrijven. Te volle streek is bedreiging voor toerisme.	Gezondheid, vitaliteit, rust, bewegen. Kamperen bij de boer, wandel- en fietsnetwerken. Gebied kan verstoort raken door teveel aan bezoekers.
Wonen			
	Concurrentie om de ruimte.	Diversiteit.	Openheid van het landschap. Groen in steden. Alternatieve woonvormen. Starters een plek geven. Moet passen bij de omgeving. Verdwijnen openheid.

2

De tweede participatieronde vond plaats tijdens de ‘modellen- en synergiefase’. Na de eerste participatieronde heeft KuiperCompagnons de opgehaalde denkrichtingen verder uitgewerkt om antwoord te geven op de vraag: hoe ziet de toekomst van het gebied eruit als we volgens deze denkwijze gaan werken? De gesprekken met inwoners, andere belanghebbenden, raadsleden, burgemeesters en wethouders zijn in deze ronde gevoerd op van deze denkmodellen. Deelnemers werden bevraagd naar de voordelen, nadelen en verbetermogelijkheden bij deze denkmodellen. De opbrengst is hieronder in samengevatte vorm weergegeven. Ook is per denkmodel een overkoepelend beeld van alle reacties opgenomen.

Opbrengst Participatieronde 2 | september & oktober

DOEL: voor- en nadelen en verbetermogelijkheden ophalen bij de 4 denkrichtingen.
WIE: drie aparte bijeenkomsten met de colleges, gemeenteraden en inwoners en stakeholders
RESULTAAT: de opbrengsten zijn meegenomen in het ontwikkelen van het voorkeursmodel:

VOORDEEL NADEEL VERBETERMOGELIJKHEID

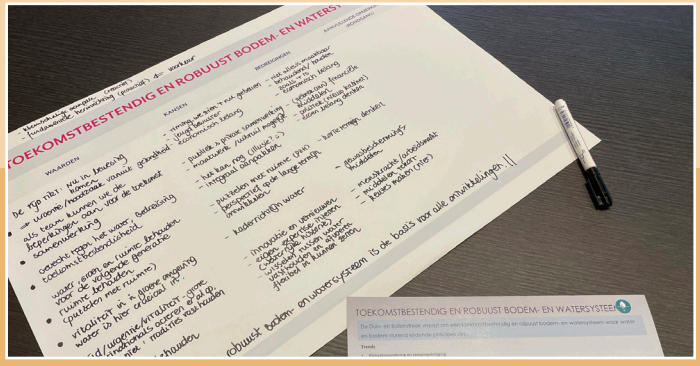
BUSINESS AS USUAL	KRACHTIGE EN VITALE GREENPORT	VEELKLEURIGE DUIN- EN BOLLENSTREEK	NATUURLIJK DUIN- EN PARKLANDSCHAP
Algemeen			
Bekend, veilig, rust. Karakter behouden. Voldoet niet aan regionale en lokale kaders. Doormodderen, stilstand. Verdiensten van het huidige model beter naar voren halen.	Toekomstgericht, duidelijke richting. Sterkst economisch. Concurrerende ruimteclaims onbeantwoord. Verduurzaming minimaal. Beperkte bijdrage brede welvaart. Combinatie met het model Veelkleurige DBS. Meervoudig ruimtegebruik. Toekomstbestendigere keuzes over innovatie, water en klimaat.	Balans sectoren, diversiteit, antwoord op nieuwe ruimteclaims. Regionale en nationale doelen kunnen halen. Minder een duidelijke keuze. Verlies van identiteit. Waar wordt het geld mee verdiend? Zoek een combinatie tussen model 2 en 3. Economisch perspectief bieden.	Goed voor natuur en mens. Verlies identiteit van de streek. Kapitaalvernietiging. Bekostiging model onduidelijk. Hoe draagt dit model bij aan grote maatschappelijke opgaven.

BUSINESS AS USUAL	KRACHTIGE EN VITALE GREENPORT	VEELKLEURIGE DUIN- EN BOLLENSTREEK	NATUURLIJK DUIN- EN PARKLANDSCHAP
Vitale greenport			
Handhaving 2625 ha. Niet houdbaar voor bollenteelt. GOM in huidige vorm niet van toegevoegde waarde. Gezondheid bewoners. 2625 ha. niet te strak vasthouden.	Innovatie biedt ruimte voor divers ruimtegebruik. Perspectief voor de sector. Behoud bollengrond. Afhankelijkheid één sector. Innovatie wordt een verplichting. Innovatie stimuleren, wellicht minder bollengrond nodig.	Ruilverkaveling. Op minder grond is een vitale teelt mogelijk door samenwerking en innovatie. Loslaten bollenareaal. Door ruilverkaveling verlies je biodiversiteit. Terugdringen gewasbeschermingsmiddelen en versnellen duurzame teelt.	Kleinschalig landschap blijft bestaan. Biologische teelt is de toekomst. Bollensector te klein, duin te groot. Geen gebruik unieke kwaliteit grond.
Vitaal en beleefbaar landschap			
Behoud kenmerkend landschap, geen horizonvervuiling. Meer verrommeling, ruimteclaims passen niet.	Behoud open landschap. Ecologische verbindingen. Witte dozen. Schaalvergroting slecht voor biodiversiteit en karakter streek. Ten koste van individuele vrijheid ondernemers. Meer biodiversiteit.	Ruimte voor groen. Bruikbaar maken overblijvende bollengrond voor andere doeleinden. Kost veel land/productie. Loslaten 2625ha is niet nodig en geen goed idee. Vaste zichtlijnen benoemen.	Duidelijke vergroening van de streek. Te veel 'verparking' van het landschap komt kunstmatig over, dit is onwenselijk.
Toekomstbestendig en robuust bodem- en watersysteem			
Niet bodem en water sturend. Lost problemen watersysteem niet op.	Bollencultuur ontkoppelen van ecosysteem. Sterk kostenverhogend. Regiocertificering verplichten werkt niet. Waterkwaliteit moet niet de reden zijn dat de bollensector afneemt. Kwel vaker opslaan en gebruiken.	Voldoende plek voor water. 10% groenblauwe dooradering. Vernatten binnenduinrand kan bijdragen aan waterberging en natuurontwikkeling. Regiocertificering gaat ten koste van kleine telers. Innovatief waterkwaliteitsbeheer. Waterberging in de binnenduinrand.	Natuurlijke oplossing watersysteem Vernatting binnenduinrand. Verbetering waterkwaliteit. Nog meer blauw/groene structuren is niet reëel.
Duurzaam energiesysteem			
Geen windmolens, geen zon op dak, mogelijkheden voor aardwarmte.	Nadelen: Windenergie op zee i.p.v. land. Horizonvervuiling.	Zon i.p.v. windenergie. Focus op zon op dak en aardwarmte. Ruimte voor energie gaat ten koste van bollengrond. Horizonvervuiling.	Uitwisseling geothermie.
Versterken recreatie en toerisme			
Toerisme doet het goed. Er is al teveel recreatie. Geen permanente bewoning/ uitbreiding parken.	Bloementoerisme tot en met oktober. Bollengrond is een groot deel van het jaar niet mooi. Opschalen toerisme gaat ten koste van leefkwaliteit en natuur. Het hele jaar kleur te bieden voor jaarrond toerisme. Gebruik kleinschalige percelen.	Recreatie en toerisme jaarrond, divers. Binnenduinrand is al vrij gevuld met recreatieparken. Er is al teveel recreatie. Ruimte voor bewegen in de openbare ruimte. Jaarrond toerisme faciliteren, ook verblijf in duinrand/logeren bij de boer.	Natuurlijke waarden Meer kansen voor jaarrond toerisme. Goed voor economie en leefbaarheid. Bollengrond zorgt voor veel recreatie-inkomsten. Positie Keukenhof verbreden, als middelpunt landschapspark.
Aantrekkelijke woonregio			
Aantrekkelijkheid omgeving blijft behouden. Geen ruimte voor wonen. Onaantrekkelijk voor jongeren. Loslaten GOM-villa's, hogere dichtheid en betaalbare en sociale varianten. Huisvesting arbeidsmigranten op terrein van bedrijf.	Geen lintbebouwing GOM-woningen, maar clusteren om verrommeling tegen te gaan. Geen antwoord op de woningbouwopgave. Geen betaalbare starterswoningen. Gedifferentieerd bouwen. Jeugd moet kunnen wonen, ook als het ten koste gaat van bollengrond.	Woonwerkklimaat versterkt, meer ruimte voor wonen (voor jongeren). Bollenstad komt in zicht. Duidelijk aangeven waar gebouwd mag worden. Kleinschalige wooninitiatieven stimuleren Financieringsmodel GOM-woningen aanpassen. Betaalbare woningen voor starters in de woonkernen.	Optimaal woon-werkklimaat. Geen lintbebouwing GOM-woningen. Met bouwen van huizen wordt "natuur" betaald.

Bedrijvige regio			
	Concentratie van gebouwen. Kansen verduurzaming, meedenken met ondernemers. Bedrijventerrein voor woningbouw. Grootschalige innovatie kan alleen in polders en Noord-Holland.	Meer aandacht voor reguleren eigen bedrijfsleven (naast toerisme en bollensector). Huisvesten arbeidsmigranten bij bedrijven zelf.	Werkgelegenheid.
Bereikbare regio			
Suboptimale bereikbaarheid. Goede aansluiting oost-west belangrijk voor bedrijven.	Verlies van het landelijk karakter. Meer aandacht voor mobiliteit: OV/fiets. Oost-Westverbindingen.	Mobiliteit/OV/fiets. Betere bereikbaarheid draagt bij aan vitale regio. Suboptimale bereikbaarheid, streek wordt mogelijk onbereikbaar. Nieuwe oost-westverbindingen. Clusteren bedrijven bij uitvalswegen. Beter OV-verbindingen.	Werk gebonden in de streek. Arbeidspendel neemt toe, meer verkeersbewegingen. Mobiliteitsvraag wordt niet opgelost als mensen buiten de streek blijven wonen.

Overkoepelend beeld			
Dit model heeft volgens deelnemers ook voordelen: het is veilig en er zijn geen grote veranderingen voor nodig. Voor deelnemers weegt stilstand echter zwaarder: opgaven worden niet aangepakt en ambities, doelen en afspraken niet gerealiseerd. Het model biedt geen toekomst.	Dit model biedt een duidelijke richting, die aansluit bij de trots op het gebied. Het biedt duidelijkheid voor de bollensector, met innovatieve mogelijkheden. Deze denkrichting geeft geen antwoord op concurrerende ruimteclaims. Daardoor komen brede welvaart en andere gebiedsfuncties in de knel. Innovatie en schaalvergroting moeten geen doel op zich zijn.	Dit model biedt balans tussen verschillende functies en geeft richting aan andere sectoren dan de bollenteelt. Anderzijds zien sommige deelnemers dit als een gebrek aan duidelijke keuzes en vrezen sommige deelnemers dat de identiteit van de streek verloren gaat. Deelnemers zien mogelijkheden in een combinatie van model 2 en 3. Deelnemers denken verschillend over het vasthouden van 2625 ha bollengrond en het uitbreiden van toerisme.	Sommige deelnemers waarderen in dit model de inzet op groen en duurzaamheid. Overheersend vrezen deelnemers echter voor het verlies van de identiteit van de streek en hebben ze zorgen over het verdienvermogen van het gebied. Er is behoefte aan een onderbouwing van het economisch model. De gezondheid van inwoners is een pluspunt in deze denkrichting.

Online inwonersconsultatie en flitspeiling jongeren | 17 september – 30 september

DOEL: wensen, ideeën en zorgen van inwoners en specifiek jongeren ophalen voor de inrichting van het landelijk gebied.
WIE: 2854 inwoners en 120 jongeren hebben de vragenlijst ingevuld.
RESULTAAT: de uitkomsten van de vragenlijsten zijn geanalyseerd in een aparte rapportage.
Hieronder zijn de belangrijkste resultaten per thema weergegeven:

THEMA	VOORNAAMSTE RESULTATEN
Vitale Greenport	Invullers verschillen van mening over hoeveel ruimte de bolleneconomie zou moeten innemen. Vier op de tien vinden dat de ruimte die gebruikt wordt voor bloembollenvelden en bijbehorende gebouwen mag worden vergroot. Een kwart van de invullers vindt dat deze ruimte juist kleiner moet. Een derde is neutraal.
Vitaal en beleefbaar landschap	Een grote meerderheid van de invullers is van mening dat er vooral ruimte moet zijn voor planten en dieren ten opzichte van horeca en evenementen.
Duurzaam energiesysteem	Invullers geven in het algemeen aan dat de Duin- en Bollenstreek genoeg energie zou moeten opwekken om aan de vraag in de streek te voldoen (47% positief, 31% negatief). Echter, wanneer er concreet gevraagd wordt hoe invullers staan tegenover middelen om een energieneutrale streek te bereiken, zijn zij negatiever. Zo is ruim twee derde van de invullers het oneens met de stelling dat er windmolens in de streek mogen komen zodat er genoeg energie wordt opgewekt. Ongeveer vier op de vijf invullers ziet zonnepanelen het liefst alleen op daken en langs wegen.
Versterken recreatie en toerisme	Invullers van de inwonersconsultatie zien liever dat toerisme verspreid wordt over de streek (52%) dan dat het geconcentreerd wordt op een aantal plekken (32%). Invullers zijn verdeeld over of er vooral ingezet moet worden op seizoensgebonden toerisme. 40% kiest voor toerisme in de lente en zomer, terwijl 45% voor het hele jaar door kiest.
Aantrekkelijke woonregio	Zowel inwoners als jongeren hebben een kleine voorkeur om nieuwe woningen aan de rand van de dorpen te bouwen (respectievelijk 46% en 44%) ten opzichte van hoogbouw in de kernen (respectievelijk 38% en 43%). De helft van de jongeren geeft aan dat nieuwe woningen niet op bollengrond gebouwd mogen worden als dit nodig is om voldoende woningen te bouwen, terwijl vier op de tien jongeren het hier wel mee eens is.
Bereikbare regio	Inwoners zijn verdeeld over de vraag of een goed bereikbare regio belangrijk is, ook als dit ten koste gaat van de bollengrond. 40% van de invullers is het met deze stelling eens, tegenover 47% die het met de stelling oneens is.

En nu?

Met twee participatierondes en een online inwonersconsultatie is genoeg inbreng opgehaald. Het is nu aan de bestuurders en volksvertegenwoordigers van de vijf gemeenten om een richting te kiezen. Bureau KuiperCompagnons vertaalt dit uiteindelijk in een Programma Landelijk Gebied en Duurzame Greenport dat wordt vastgesteld door de colleges van B en W van de vijf gemeenten. Daarbij hoort ook de formele procedure van terinzagelegging, zienswijzen en inspraak.

Wilt u op de hoogte blijven van het proces? Klik dan hier.

NECKER DEMOCRATIE MAAKJE

citisens